

Výstupy a přínosy projektu „Mám ADHD a vím, co smím“

Od ledna 2015 do konce dubna 2016 realizovalo Centrum pro rodinu a sociální péči v Brně projekt "Mám ADHD a vím, co smím", reg. č. MGS A27 2014, který byl zaměřen na podporu prosazování práv dětí s ADHD v oblasti jejich participace na rozhodovacích procesech, které se jich bezprostředně týkají. V rámci projektu bylo podpořeno celkem 18 dětí, vzděláno bylo celkem 15 odborníků z oblasti práce s dětmi a tvorby politik majících přímý dopad na děti a jejich práva.

Projekt byl realizován skrze klíčové aktivity – odborná stáž, případové konference, terénní práce v rodině a vzdělávací kurzu.

Tři pracovníci projektu absolvovali odbornou stáž v Ratolesti Brno, aby se dozvěděli o nových možnostech při organizování případových konferencí pro děti a připravili vzdělávací kurz na téma "Metody posilování práv dítěte s ADHD" pro vedoucí pracovníky sociálních odborů, sociální pracovníky neziskových organizací i pracovníky OSPOD. Celkově se kurzu účastnilo 15 pracovníků.

Děti s ADHD byly přímo podpořeny skrze dvě klíčové aktivity - případové konference a terénní práci v rodině. Případových konferencí se zúčastnilo celkem 6 dětí s ADHD a jejich rodin, terénní práci využívalo celkem 12 dětí s ADHD, přičemž některé rodiny se zapojily do obou těchto klíčových aktivit.

Terénní pracovníci s dětmi s ADHD v jejich přirozeném prostředí nacvičovali potřebné schopnosti a dovednosti k prosazování jejich názorů a učili je zapojovat se ve správný čas a vhodným způsobem do rozhodovacích procesů, které se jich bezprostředně týkaly. V průběhu terénní práce v rodině pak pracovníci nasbírali řadu důležitých informací a dat, ze kterých vznikl vzdělávací kurz a také metodika „Metody posilování práv dítěte s ADHD“.

V rámci projektu byly pilotně realizovány případové konference, které byly „ušité na míru“ dětem s ADHD. Ze zkušeností z realizace těchto případových konferencí vznikla rovněž metodika.

Jako organizátoři případových konferencí stáli pracovníci před nelehkým úkolem rodiny s dětmi s ADHD k zapojení se motivovat a prostor i průběh setkání spolu s facilitátory uzpůsobit tak, aby se dítě s ADHD i jeho rodina cítili co nejpříjemněji. Před samotnou případovou konferencí tak věnovali velké množství času rozhovoru s rodinou, při kterém rodiče i dítě připravovali na to, jakým způsobem bude setkání probíhat, co od něj mohou očekávat, a trpělivě zodpovídali velké množství dotazů, které jim pak hlavně děti pokládaly (stejně tak probíhala příprava dalších účastníků se osob). Stanovení cíle (prioritní oblasti, která se v rámci setkání řeší) bylo plně v kompetenci dítěte s ADHD a jeho rodiny, s formulací pak nejčastěji pomáhal terénní pracovník rodiny.

Přímo v prostorách, kde případová konference probíhala, byl zařízen oddechový koutek s jednoduchými hrami, tabletem, pastelkami a dalšími hračkami, kde si dítě s ADHD mohlo v případě potřeby oddychnout a přitom zůstat „v doslechu“. Zároveň bylo dítěti umožněno jít se v případě potřeby projít, nejčastěji v doprovodu svého terénního pracovníka. Některé z dětí tuto možnost využily, některé zvládly po celou dobu průběhu konference zůstat u stolu a s drobnými přestávkami dění sledovat a aktivně se do něj zapojovat.

Jelikož mají děti s ADHD často problémy s komunikací, tím spíše mezi tolika dospělými, vždy měly k dispozici pomůcky, které jim mohly s vyjadřováním jejich myšlenek či pocitů pomoci – např. emoční karty b creative nebo obrázky souhlas/nesouhlas/nevím/nechci odpovědět. Ty umožňovaly tok komunikace i tehdy, pokud se zrovna projednávalo něco, o čem dítě nechtělo příliš mluvit, nebo nevědělo, jak slovně vyjádřit to, co si myslí.

Do budoucna chceme více zkvalitnit přípravu jak dítěte s ADHD s jeho rodinou, tak facilitátora a dalších účastníků konference s cílem přinést další možnosti, jak zapojení dítěte s ADHD do tohoto rozhodovacího procesu zvýšit a zefektivnit.

Mgr. Markéta Dobiášová, metodik/lektor projektu „Mám ADHD a vím, co smím“

